

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak je možné započítat povinnost zdržovat se v obydlí pod dohledem probačního úředníka do výkonu trestu odnětí svobody?

Ústavní soud vydal dne 26. června 2023 nálezný sp. zn.: II. ÚS 2879/22[1], ve kterém se zabýval započítáváním doby soudem uložené povinnosti zdržovat se pod dohledem probačního úředníka ve stanoveném období v určeném obydlí nebo jeho části do výkonu uloženého trestu.

Nejprve se pojďme podívat na skutkový stav dané věci. Stěžovatel, se domáhal zrušení Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16. srpna 2022, č. j.: 15 To 44/20223018, kterým bylo zrušeno Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1. června 2022, č. j.: 9 T 4/2020-2953. Podstatou řízení bylo započtení doby, po kterou se stěžovatel zdržoval ve stanoveném časovém období v určeném obydlí do doby výkonu trestu odnětí svobody, jakož i doba eventuálního krácení takového zápočtu.

Dle § 73 odst. 3 zákona č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, platí: „Obviněný, nad nímž byl vysloven dohled probačního úředníka nahrazující vazbu, je povinen se ve stanovených lhůtách dostavit k probačnímu úředníkovi, změnit místo pobytu pouze s jeho souhlasem a podrobit se dalším omezením stanoveným ve výroku rozhodnutí, která směřují k tomu, aby se nedopustil trestné činnosti a nemařil průběh trestního řízení. Orgán rozhodující o vazbě může současně uložit obviněnému povinnost zdržovat se ve stanoveném časovém období v určeném obydlí nebo jeho části, nebrání-li mu v tom důležité důvody, zejména výkon zaměstnání nebo povolání nebo poskytnutí zdravotních služeb u poskytovatele zdravotních služeb v důsledku jeho onemocnění nebo úrazu; pro stanovení časového období se použije přiměřeně § 60 odst. 4 trestního zákoníku. Obviněný je povinen probačnímu úředníkovi umožnit vstup do určeného obydlí nebo jeho části.“

Vrchní soud uvedl, že při zápočtu do trestu odnětí svobody je nutné povinnost uloženou dle § 73 odst. 3 trestního řádu zohlednit, a to mimo jiné s odkazem na ust. § 92 odst. 4 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů: „Ustanovení odstavců 1 až 3 se obdobně užijí na započítání předběžné, vydávací a předávací vazby vykonané podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních a na započítání povinnosti zdržovat se ve stanoveném časovém období v určeném obydlí nebo jeho části uložené obviněnému podle § 73 odst. 3 trestního řádu do trestu uloženého pro týž skutek.“, jakož i analogické zohlednění ust. § 60 odst. 4 a § 61 trestního zákoníku.

Vrchní soud však připomněl, že v případě využití výše uvedeného postupu by okolnosti každého odsouzeného měly být posuzovány individuálně. Vrchní soud uzavřel, že „je třeba vidět nuance v hodnocení míry v omezení osoby odsouzeného, který měl vazbu nahrazenou povinností zdržovat se v konkrétním místě jen a pouze s výjimkou zaměstnání, nutné cesty k němu a případně plnění pouze dalších uložených povinností či dříve stanovených trestů či opatření (např. návštěva probačního úředníka, plnění stanovených ochranných opatření, ambulantní léčení atd.), v kontrastu k osobě odsouzeného, který v rámci povinnosti dle § 73 odst. 3 trestního řádu měl stanoveny i časy osobního volna.“ Vrchní soud tedy de facto uvedl, že je nutné vnímat rozdíly (a hodnotit je při rozhodování), zdali měl odsouzený vazbu nahrazenou povinností zdržovat se v konkrétním místě jen a pouze s

výjimkou zaměstnání, nutné cesty k němu a případně plnění pouze dalších uložených povinností či dříve stanovených trestů či opatření, či zdali měl odsouzený i časy osobního volna. S ohledem na uvedené pak Vrchní soud rozhodl o započítání ½ omezujících opatření do trestu odnětí svobody.

Proti uvedenému rozhodnutí podal stěžovatel ústavní stížnost, ve které soudu vytkl, že měl při postupu dle ust. § 73 odst. 3 trestního řádu postupovat přísně individualizovaně, ačkoli soud se při posuzování zápočtu zabýval de facto pouze „vyšším komfortem domácího prostředí“ (více viz. Nález Ústavního soudu ze dne 26. června 2023, sp. zn.: II. ÚS 2879/22).

Ústavní soud rozhodl o důvodnosti ústavní stížnosti. Dle Ústavního soudu nemohou z ústavněprávního pohledu obstát úvahy Vrchního soudu v Praze, dle kterého je nutné při zápočtu zohlednit ust. § 92 odst. 4 trestního zákoníku spolu s analogickým využitím ust. § 60 odst. 4 a § 61 trestního zákoníku. Ze žádného, vrchním soudem citovaného ustanovení, totiž nelze dovodit, že by snad odsouzenému bylo možné započítat (nadto v jeho neprospěch) na základě volné úvahy soudu zkrácenou část z doby, kdy byla vazba nahrazena dohledem probačního úředníka.

Ačkoli Ústavní soud kvitoval, že se vrchní soud při svém rozhodování zjevně snažil spravedlivě zohlednit vyšší komfort domácího prostředí oproti vazbě, takový postup by mohl použít pouze v případě, že by ho stanovil zákon. Svým postupem vrchní soud k porušení čl. 39 Listiny základních práv a svobod, což vedlo k porušení čl. 8 LZPS.

Ústavní soud vydal na závěr svého nálezu obiter dictum, ve kterém kvitoval racionálnost a spravedlivost při rozhodování vrchního soudu o individualizaci, resp. redukci zápočtu dohledu probačního úředníka, resp. povinnosti zdržovat se domácím prostředím. Avšak s ohledem na skutečnost, že taková možnost rozhodování není výslovně upravena v zákonné rovině, byl takový postup v rozporu s čl. 39 LZPS.

Mgr. Martin Ondroušek,
advokát

[WERON advokátní kancelář](#)

Kšírova 228/84
619 00 Brno

tel.: +420 720 593 309
e-mail: ondrousek@weron.cz

[1] Nález Ústavního soudu ze dne 26. června 2023, sp. zn.: II. ÚS 2879/22. Dostupné >>> [zde](#).

Další články:

- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)